

delmi szempontból és fogyasztóként is. Két különböző terepről (Gyula térsége, Dél-Békés) származó empirikus eredmények keresztül láttatom az egyenlőtlenségek regionális, város-vidék, településen belüli dimenzióit, s azt is, hogy ezek hogyan illeszkednek az állam, mint territoriális hatalom szerveződéseibe (határmente; hierarchikus szerveződések), illetve a globális tőkemozgásokba. A kutatási eredmények kapcsolódnak „Az állam strukturális átalakulásaira adott intézményi és egyéni válaszok különböző földrajzi kontextusokban” c. 109296 számú OTKA-kutatáshoz.

Marginalizáció és függőség – A tanyasi térségek társadalmi és gazdasági funkcióváltása és mozgatórugói

Nagy Gábor; Dudás Gábor¹

¹MTA KRTK Regionális Kutatások Intézete

nagyg@rkk.hu; dudasg@rkk.hu

Kulcsszavak: periféria, marginalizáció, függőség, tanya

A vidéki térségeket közel két évtizede súlyos válságjelenségek terhelik, ami nemcsak egyes kistérségek, települések leszakadásában, hanem teljes megyék és országrészek peremhelyzetre kerülésében, marginalizációjában figyelhető meg. A marginalizáció jelensége akkor jelentkezik, amikor a társadalom működésében, szerveződésében, felépítésének mechanizmusában a főáramhoz (mainstream) képest érdemi eltérések alakulnak ki. A tartósan eredménytelen re-integrációs törekvések következménye bizonyos helyek/területek társadalmi, gazdasági és térbeli izolációja. Ez nagyban csökkenti a helyi szereplők piacra jutásának esélyeit, akadályozza a közlekedési és kommunikációs hálózatokba történő bekapcsolódást, amit tovább súlyosbít a közszolgáltatások alacsonyabb szintű kiépítettsége is. Az izoláció érdemben korlátozza az érdekartikulációt és nagyban lecsökkenti az érintett területen élők érdekérvényesítő képességet is, ami tovább erősíti a mainstreamtől eltérő jellemzőket a megélt napi gyakorlatok során.

A tanyasias térségek még sajátosabb képet mutatnak, így az ott élő társadalmi csoportok esetében a vidékies térségekhez képest is eltérő mechanizmusok, mozgatórugók, okok játszhatnak szerepet a marginalizálódás folyamatában. Kutatásunk célja a Békés megyei külterületi térségek társadalmi-gazdasági funkcióváltásának vizsgálata. A kutatásban megvizsgáljuk a külterületek fejlesztésére és re-integrációjára tett lokális és állami kísérleteket, elemezzük és értékeljük a különböző területi szinteken született döntések hatásait. A kutatás az OTKA K109269 támogatásával valósult meg.

Régi-új kihívások a magyar agráriumban — Problémaérzékelés és adaptáció a gyakorlatban

Németh Nikoletta

ktk.nemeth.nikoletta@gmail.com

Kulcsszavak: klímaváltozás, agrárgazdaság, problémaérzékelés, adaptáció

A hazai és külföldi szakirodalom égtájak, éghajlat és a mezőgazdasági tevékenység irányultsága alapján veszi sorra a klímaváltozás már tapasztalt és előre vetíthető agrárgazdaságra gyakorolt hatásait, felvázolva az adaptáció alkalmazott, illetve rövid- vagy hosszútávon hatásos lehetőségeit. Előadásomban két magyarországi megyében (Győr-Moson-Sopron és Vas) folytatott mélyinterjúkat is tartalmazó kérdőíves lekérdezés eredményeit és gyakorlati tapasztalatait ismertetem. A 350 elemszámú kérdőíves felmérés alapján elmondható, hogy a főként növénytermesztéssel foglalkozó válaszadók 95%-a valós problémaként éli meg a klímaváltozást. Az aszályos időszakok és a hóhullámok gyakoriságának növekedése mellett, az egyenlőtlen csapadékeloszlást, az évszakok összemosódását, a kártevők elszaporodását